

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 94/06-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., bytom N., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátkou JUDr. Z. L., N. Z., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005, ako aj jemu predchádzajúcim postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v označenom konaní a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2005 doručená sťažnosť Ing. J. J., bytom N., toho času vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Z. L., N., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005, ako aj jemu predchádzajúcim postupom najvyššieho súdu v označenom konaní.

Sťažovateľ prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne uviedol, že bol rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 T 2/2002 zo 17. februára 2004 uznaný vinným zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, platný a účinný do 31. decembra 2005 - ďalej len „Trestný zákon“, pozn.). Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005 bol prvostupňový rozsudok krajského súdu zo 17. februára 2004 zrušený a sťažovateľ bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody na päť rokov.

Trestného činu podvodu sa mal dopustiť tak, že ako súkromný podnikateľ, majiteľ a konateľ spoločnosti A., s. r. o., N. mal začiatkom roka 1998 ponúknuť obchodnú spoluprácu s možnosťou podieľať sa na projekte produkcie stolovej vody M. U., súkromnému podnikateľovi, ktorému sľúbil prevod 49 % obchodného podielu v spoločnosti A., s. r. o., N. a postupne od neho prevzal 18. septembra 1998 sumu 250 000 Sk, 2. októbra 1998 sumu 300 000 Sk, 30. októbra 1998 sumu 139 000 Sk, 31. októbra 1998 sumu 100 000 Sk, 2. novembra 1998 sumu 150 000 Sk, 27. novembra 1998 sumu 60 000 Sk, 17. decembra 1998 sumu 20 000 Sk a 18. decembra 1998 sumu 1 000 000 Sk. Takto konal i keď vedel, že spoločnosť, A. s. r. o., N., ktorá nevykonávala žiadnu činnosť, nebola finančne pripravená na rozbehnutie a realizáciu uvedeného projektu a že na úhradu pôžičiek v čase ich splatnosti nebude mať finančné prostriedky. Sľúbený podiel v spoločnosti M. U. nepreviedol a peniaze nevrátil, čím spôsobil poškodenému M. U. škodu vo výške najmenej 2 019 000 Sk.

Ako súkromný podnikateľ, majiteľ a konateľ spoločnosti A., s. r. o., N., 3. februára 1999 v meste N. si požičal za účelom rozbehnutia projektu stáčania minerálnej vody v obci S. od Z. R. čiastku 1 000 000 Sk s tým, že požičané prostriedky vráti do 4. mája. 1999. Takto konal i keď vedel, že spoločnosť A, s. r. o., N., ktorá nevykonávala žiadnu činnosť,

nebola finančne pripravená na rozbehnutie a realizáciu uvedeného projektu a že na vrátenie pôžičiek v čase ich splatnosti nebude mať finančné prostriedky. Požičané peniaze v termíne nevrátil, čím spôsobil poškodenému Z. R. škodu vo výške najmenej 1 000 000 Sk.

Ako fyzická osoba v presne nezistenú dobu v posledných mesiacoch roka 1998, v meste N. Z., v kancelárii firmy A., s. r. o., si od L. R. požičal za účelom rozbehnutia projektu stáčania minerálnych vôd v obci S. v troch čiastkach sumy 1 500 000 Sk, 1 750 000 Sk a 6. novembra 1998 sumu 500 000 Sk s tým, že tieto čiastky vráti v termínoch do 10. decembra 1998, 26. apríla 1999 a 31. mája 1999. Zároveň spísal kúpnu zmluvu a návrh na vklad pre prípad, že peniaze v dohodnutých lehotách nevráti. Takto konal i keď vedel, že spoločnosť, A. s. r. o., N., ktorá nevykonávala žiadnu činnosť, nebola finančne pripravená na rozbehnutie a realizáciu uvedeného projektu a že na úhradu pôžičiek v čase ich splatnosti nebude mať finančné prostriedky; kúpnu zmluvu na vykonanie vkladu nepodal, požičané peniaze v termínoch nevrátil, čím spôsobil poškodenému L. R. škodu vo výške najmenej 3 750 000 Sk.

Podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona trestného činu podvodu sa dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl a spôsobí takým činom škodu veľkého rozsahu (znenie § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona platné a účinné v čase spáchania skutku; pozn.).

Súd v popise všetkých troch skutkov uvádza, že sťažovateľ konal tak, ako je v rozsudku uvedené, napriek tomu, že obchodná spoločnosť A., s. r. o., N. nevykonávala žiadnu činnosť, nebola finančne pripravená na rozbehnutie a realizáciu projektu produkcie stolovej vody, vediac, že na úhradu pôžičiek v čase ich splatnosti nebude mať finančné prostriedky a vo vzťahu k poškodenému M. U. tiež konštatoval, že sťažovateľ na neho nepreviedol obchodný podiel v spoločnosti A., s. r. o., N., hoci to mal sľúbiť.

Na verejnom zasadnutí senátu najvyššieho súdu o odvolaní proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 T 2/2002 zo 17. februára 2004 obhajkyňa sťažovateľa v tejto súvislosti uviedla:

„(...) Na naplnenie subjektívnej stránky podvodu (...) je potrebné preukázať, že páchatel' už v čase požičania si peňazí konal v úmysle tieto peniaze nevrátiť vôbec alebo v úmysle nevrátiť ich v dohodnutej dobe.

Pokiaľ ide o skutok uvedený v bode 1., poškodený U. mal poskytnúť obžalovanému postupne 2.019.000,- Sk, a to v čase od 18. 9. až 18. 12. 1998. Tento nárok si poškodený uplatnil v občianskoprávnom konaní na Okresnom súde v Nových Zámkoch vo veci 5 C 328/99. M. U. v čase poskytnutia finančných prostriedkov vedel presne, v akom štádiu sa nachádza vybavovanie realizácie projektu. Bol si vedomý toho, že ide o veľký projekt, na realizáciu ktorého je potrebný veľmi silný investor a vedel, že na vybavenie tejto veci je potrebné mať finančné zdroje. (...) Nie je však pravda, že by mu obžalovaný ponúkol účasť na projekte. Nezmyselnosť takéhoto tvrdenia možno vyvodiť aj z toho, že poškodený tvrdí, že mal sľúbený 49 % - podiel na spoločnosti A. s. r. o., a pritom hodnota práv a pozemkov, ktoré A. vlastní, je niekoľkonásobne vyššia. Obžalovaný uviedol, že v skutočnosti podľa ústnej dohody U. mal dať postupne 10.000.000,- Sk. U. tento záväzok splnil len čiastočne, keď dal 2 milióny, zvyšok však neposkytol a potom chcel, aby mu obžalovaný previedol 49 % obchodného podielu a sám priniesol už vopred vypracovanú zmluvu. Túto zmluvu obžalovaný nepodpísal. (...) Je pravda, že obžalovaný dodatočne podpísal vrátenie peňazí do 5. 6. 1999. Vtedy bola situácia taká, že dôvodne očakával, že sa mu podarí v tejto lehote doviest' rokovania s nádejným investorom do úspešného konca. V tomto však zabránili práve veritelia, lebo nedovolili odťažiť list vlastníctva a na tomto v podstate stroskotali rokovania s investorom. U. sám potvrdil, že sa zúčastnil viacerých jednaní a peniaze nedával na iný účel, len na projekt.

Pokiaľ ide o skutok uvedený v bode 2., je pravda, že obžalovaný si od poškodeného R. požičal sumu 1.000.000,- Sk, pričom poškodený R. uviedol, že „on poznal podnikateľské aktivity obžalovaného“. Poškodený však nikdy netvrdil, že by ho o svojich podnikateľských aktivitách oboznamoval obžalovaný práve v súvislosti so žiadosťou o pôžičku. Sám uviedol, že on nemal záujem vstúpiť do podnikateľských aktivít obžalovaného, avšak práve vzhľadom na ne peniaze požičal s predstavou, že obžalovaný bude mať z čoho ich vrátiť. Z ničoho nevyplýva, že by obžalovaný pred požičaním peňazí tomuto poškodenému tvrdil niečo, čo nebola pravda, resp. že by ho nejakým spôsobom uviedol do omylu.

Pokiaľ ide o skutok v bode 3., poškodený R. poskytol peniaze tiež s vedomím, že tieto potrebuje obžalovaný na zabezpečenie realizácie projektu stáčania minerálnej vody. (...) Poukazujem aj na to, že sme predložili doklad o vrátení sumy 1.000.000,- Sk s dňom 18. 12. 1998, teda potom, ako si obžalovaný požičal postupne 3.750.000,- Sk. Na vrátenie tohto milióna použil obžalovaný aj peniaze od poškodeného U. a toto poškodený - svedok U. aj potvrdil, keď uviedol, že bol prítomný, keď obžalovaný vracal R. peniaze. (...) Ani v tomto prípade sa nepreukázalo, že by obžalovaný tohto poškodeného nejakým spôsobom uviedol do omylu.

Poukazujem ďalej na to, že sme predložili dostatok dôkazov potvrdzujúcich pravdivosť tvrdenia obžalovaného, že nielen v inkriminovanom čase ale až dodnes obžalovaný vyvíjal a vyvíja aktivity smerujúce k tomu, aby obchodná spoločnosť A. s. r. o. mohla projekt produkcie stolovej vody realizovať. Konkrétne napríklad v roku 1999 rokoval s obchodnými spoločnosťami E., M., A., B. – O., obchodné podiely chcela kúpiť česká obchodná spoločnosť P. V roku 2001 a ďalej rokoval so svetovou bankou, I. sľúbila 50 %, ďalších 50 % sa však z rozpočtu nezískalo. Ďalej obžalovaný rokoval so zástupcami obchodnej spoločnosti S., ktoré rokovania tiež boli veľmi nádejné.

(...)

A. s. r. o. bola založená za účelom podnikania v oblasti produkcie stolovej vody, za účelom výstavby závodu na plnenie minerálnych vôd. Obžalovaný vo svojich výpovediach popísal približné náklady, z nich veľkú časť vložil on zo svojich prostriedkov. Konal stále s úmyslom dosiahnuť realizáciu projektu, hľadal finančne zdatných partnerov na realizáciu projektu. (...)

Obchodná spoločnosť A. s. r. o. vlastní pozemky, prieskumné vrty a má ťažné práva. Toto všetko sú veľké hodnoty a tieto hodnoty sú dnes výrazne vyššie ako boli v čase, keď ich obchodná spoločnosť A. s. r. o. získala. Predložili sme zmluvy, ktorými bolo nadobudnuté vlastníctvo pozemkov za 976.600,- Sk, za vlastníctvo vrtu zaplatil 400.000,- Sk. Ing. R. znalkyňa okrem iného potvrdila, že projekt bol reálny a dokonca nebol rizikový.

Predkladáme súdu doklady preukazujúce i súčasné rokovania s O., s obchodnou spoločnosťou G. v. d. K. a s talianskou spoločnosťou P. a kópiu zápisu z 18. 4. 2005. Z týchto dokladov okrem iného vyplýva, že obžalovaný skutočne dodnes pracuje na tom, aby

sa mu podarilo projekt stáčania stolovej vody zrealizovať. Teda ani v čase prevzatia pôžičiek nič nepredstieral a nikoho neuviedol do omylu. (...)

Zo znaleckého posudku súd citoval konštatovanie, že spoločnosť nezískala investora z dôvodu, že bola málo kapitálovo vybavená vlastnými zdrojmi na zahájenie takého veľkého projektu. Poukazujem na to, že Bracamanovou metódou bola v znaleckom posudku zistená hodnota spoločnosti na 60 miliónov Sk. Nie je teda pravda, že by si obžalovaný požičiaval peniaze s vedomím, že firma A. s. r. o. je kapitálovo málo vybavená a že by teda počítal s tým, že peniaze nevráti, resp. že ich nebude môcť vrátiť v dohodnutom čase. Obžalovaný však skutočne predpokladal, že obchodné rokovania budú časovo úspešné skôr a peniaze bude môcť vrátiť včas.

Súd konštatoval, že spoločnosť A. s. r. o. nevykonávala žiadnu činnosť, čo však nie je pravda, pretože táto spoločnosť reprezentovaná obžalovaným a aj ďalšími osobami vykonávala rôzne činnosti smerujúce k získaniu finančne silného obchodného partnera na realizáciu projektu stáčania minerálnej vody, na ktorý účel bola založená a na ktorý účel má veľmi významné predpoklady - vlastníctvo pozemkov, vrtu ako aj práva na stáčanie minerálnej vody. Vlastní výsledky geologických prieskumov, čo tiež z hľadiska hodnoty je nezanedbateľná položka.

S poukazom na znenie ustanovenia § 250 Tr. zák. malo byť predmetom dokazovania, či obžalovaný „konal v podvodnom úmysle“, presnejšie či niekoho uviedol do omylu alebo využil niečí omyl. Nič také preukázané nebolo, preto navrhujem, aby súd (...) zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre 3 T 2/2002 zo 17. 2. 2004 a aby vec vrátil súdu prvého stupňa, (...) resp. aby sám odvolací súd obžalovaného spod obžaloby (...) oslobodil.“

Sťažovateľ poukazujúc na obsah argumentácie jeho obhajkyne zdôrazňuje, že nikdy nespochybňoval skutočnosť, že mu uvedené osoby postupne požičali peniaze. V čase, keď si peniaze požičal, až do jeho zadržania sa stále snažil získať takého investora, s ktorým by vedel projekt realizovať. Súdny podľa jeho názoru nedostatočne vyhodnotili okolnosti, za ktorých si peniaze požičal. Sťažovateľ tvrdí, že nikoho ničím neuviedol do omylu, teda sa nedopustil žiadneho trestného činu. Tým, že ho v rozpore s § 250 Trestného zákona a v rozpore s platnou judikatúrou k tomuto zákonnému ustanoveniu súdy uznali vinným, porušili jeho základné práva zaručené v čl. 17 ods. 2 a v čl. 49 ústavy.

Pokiaľ ide o odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu, z tohto je podľa sťažovateľa zrejmé, že si nekriticky osvojil závery súdu prvého stupňa. Sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne v tejto súvislosti dodáva: *«Na strane 6 rozsudku sa uvádza, že som potvrdil pravdivosť výpovede poškodeného M. U., ktorý tvrdil, že som mu prisľúbil previesť 49 % akcií firmy A. s. r. o. Nič takéto som nepotvrdil. Okrem toho A. nie je akciovou spoločnosťou ale spoločnosťou s ručením obmedzeným. Keď NS SR v súvislosti s poškodeným U. uvádza prevod akcií, dokladuje tým svoju neznalosť základných skutočností upravujúcich existenciu a činnosť obchodných spoločností a zrejme veľmi ťažko vie správne, najmä s prihliadnutím na reálny hospodársky život, posúdiť tento môj prípad.*

NS SR v rozsudku na strane 6 uvádza, že „... je len logické, že Okresný súd v Nových Zámkoch z podnetu poškodených svojím uznesením 5 Nc 373/99 zakázal disponovať nimi“. NS SR sa vôbec nezaoberal tým, že toto predbežné opatrenie súd vydal v rozpore so zákonom, pretože ak súd vydáva predbežné opatrenie podľa §74 ods. 1 O. s. p., potom musí uložiť navrhovateľovi, aby v určitej lehote podal návrh na súd. Toto predbežné opatrenie mi však podstatne sťažilo možnosť dosiahnutia úspechu v rokovaniach s nádejnými investormi. Pre úplnosť uvádzam, že návrh na predbežné opatrenie podali U. a R., z nich R. nikdy nepodal žalobu na súd o vrátenie peňazí. Tento svoj nárok si uplatnil v adhéznom konaní.

Na strane 7 NS SR uvádza, že „... je zrejmé z vykonaného dokazovania, zvlášť z výpovede Ing. Z., že vlastne ani voči jednému potencionálnemu záujemcovi o realizáciu projektu obžalovaný nikdy nepredložil znalecký posudok na práva čerpania minerálnej vody...“. Takéto niečo svedok Ing. Z. neuviedol, pretože sa vyjadril len ku jednaniu s obchodnou spoločnosťou S., nik ďalší sa v tomto zmysle nevyjadril. Naproti tomu NS SR sa vôbec nevyporiadal s výsledkami znaleckého dokazovania v trestnom konaní, konkrétne s obsahom znaleckého posudku Ing. M. R. a jej výpoveďou.»

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 49 ústavy, zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005, vec mu vrátil na ďalšie konanie a uložil mu taktiež povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu jeho trov v konaní pred ústavným súdom.

II.

2.1. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

2.2. Sťažovateľ uviedol, že namieta porušenie svojich základných práv vyplývajúcich z citovaných ustanovení ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005, ako aj predchádzajúcim postupom najvyššieho súdu v označenom konaní. Z obsahu sťažovateľovej argumentácie prednesenej ústavnému súdu v sťažnosti je zrejmé, že podstata sťažovateľom namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd tkvie v namietanej nesprávnosti skutkových a právnych záverov najvyššieho súdu obsiahnutých v jeho rozsudku sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005, ktorým uznal sťažovateľa vinným zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona, stotožniac sa v prevažnej miere so skutkovými právnymi závermi súdu prvého stupňa (najvyšší súd sa odchyľil iba v právnej kvalifikácii skutku z hľadiska časovej pôsobnosti Trestného zákona

konštatujúc, že v danom prípade je potrebné posúdiť skutok podľa znenia Trestného zákona platného a účinného v čase rozhodovania súdu o veci, pretože to je pre obžalovaného v porovnaní so znením Trestného zákona platného a účinného v čase spáchania skutku výhodnejšie, z uvedeného dôvodu najvyšší súd vyhovel odvolaniu prokurátora a zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 T 2/2002 zo 17. februára 2004).

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie v trestnoprávných veciach patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprináleží rozhodovať o vine a treste osoby obžalovanej z trestného činu, resp. v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy posudzovať otázku viny sťažovateľa vo vzťahu k spáchaniu trestného činu, z ktorého ho viní obžaloba v konkrétnej trestnej veci, alebo z ktorého bol uznaný vinným rozsudkom všeobecného (trestného) súdu.

Ústavný súd je oprávnený posúdiť, či spôsob aplikácie práva všeobecným súdom v konkrétnom prípade je zlučiteľný s ústavou vrátane jej ustanovení zaručujúcich základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ v konaní podľa čl. 127 ústavy namieta.

Pokiaľ ide o posudzovanie skutkových a právnych záverov všeobecného súdu obsiahnutých v jeho rozhodnutí, ústavný súd opakovane vyslovil, že môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

2.3. V posudzovanom prípade namietal sťažovateľ neústavnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, predovšetkým najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005 tvrdiac, že tak krajský súd, ako aj najvyšší súd sa nevysporiadali s jeho obhajobou, dokazovanie nebolo zamerané na objasnenie okolností významných pre danú vec z hľadiska naplnenia zákonných podmienok uplatnenia trestnej zodpovednosti (najmä pokiaľ ide o existenciu úmyslu sťažovateľa uviesť poškodených veriteľov do omylu v súvislosti s poskytnutím finančných prostriedkov), v dôsledku čoho bol odsúdený na trest odňatia slobody (ktorý v súčasnej dobe vykonáva) v podstate pre neschopnosť dodržať zmluvné záväzky voči osobám, ktoré v čase poskytnutia finančných prostriedkov sťažovateľovi vedeli o jeho podnikateľských aktivitách. Tieto aktivity vždy smerovali (v období predchádzajúcom začatiu trestného stíhania, ako aj v období po jeho začatí) k realizácii a naplneniu podnikateľského zámeru sťažovateľa, ktorý však vyžadoval získanie silného investora (z hľadiska kapitálovej vybavenosti), čo sa žiaľ dosiaľ nepodarilo. Z tejto skutočnosti však nemožno vyvodiť záver o úmysle sťažovateľa podviesť svojich veriteľov, najmä ak ten po celý čas vyvíjal aktivity, ktorých cieľom bolo získanie takéhoto investora a existenciu svojich záväzkov voči veriteľom vždy uznával, o čom podľa neho svedčia aj dôkazy vykonané v trestnom konaní.

2.4. Najvyšší súd v odvolacom konaní rozsudkom sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005 uznal sťažovateľa vinným zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona, stotožniac sa so skutkovými závermi súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi uvedenými v jeho rozhodnutí vo vzťahu k naplneniu zákonných podmienok trestnej zodpovednosti sťažovateľom pre trestný čin podvodu, dôvodiac: „...*Zo správne zisteného skutkového stavu krajským súdom totiž plynie, že Ing. J. J. sa už začiatkom druhej polovice 90-tych rokov zaujímal o projekt stáčania minerálnej vody v obci S. Je tiež*

preukázateľné, že z jeho iniciatívy sa o projekt začal zaujímať aj poškodený M. U., ktorý postupne poskytol obžalovanému od 18. septembra do konca roku 1998 čiastku 2 019 000 Sk.

Z výpovede poškodeného M. U. je ale tiež preukázateľné, že finančné prostriedky dával obžalovanému s tým, že na projekte sa bude podieľať ako spoločník, pretože obžalovaný mu prisľúbil previesť 49 % akcií firmy A., s. r. o. (správne malo byť obchodného podielu; pozn.). Pravdivosť výpovede svedka potvrdzuje napokon svojou výpoveďou aj sám obžalovaný na č. l. 21 s tým, že v tom čase totiž on sám už nemal finančné prostriedky, pretože svoje peniaze minul.

Napokon pravdivosť tvrdenia poškodeného vyplýva aj zo skutočnosti, že v jeho prípade na rozdiel od poškodených R. a R. nebola dohodnutá lehota vrátenia peňazí (tá bola dohodnutá až neskôr, keď poškodený nadobudol presvedčenie, že obžalovaný peniaze používa nie na dohodnutý účel, ale pre svoju potrebu) ani nebol dohodnutý spôsob zabezpečenia ich návratnosti.

V tejto súvislosti potom logicky vyznieva aj argumentácia poškodeného, že s obžalovaným boli priatelia, dôveroval mu, a preto jeho prisľub na prevod akcií (správne malo byť obchodného podielu; pozn.) firmy A., s. r. o. považoval za dostatočný.

Najvyšší súd napokon podotýka reagujúc tak aj na odvolaciu námietku obžalovaného, ktorý sa zaviazal, že finančné prostriedky napokon poškodenému U. vráti do 5. júna 1999, resp. poškodeným Z. R. do 4. mája 1999 a L. R. postupne do konca mája 1999, predpokladajúc, že projekt, t. j. rokovania s prípadnými investormi budú úspešné, že takéto očakávanie bolo nereálne. K inému výsledku ho totiž neoprávňovala žiadna relevantná skutočnosť. Už v tomto termíne totiž obžalovaný vedel, že nedisponuje vlastnými finančnými zdrojmi, že firma A. s. r. o., nevyvíjala žiadnu činnosť a preto si požičal ďalšie peniaze od L. R. a za ich vrátenie ručil celým svojim majetkom a to aj vrátane pozemkov pôvodne určených na realizáciu projektu. Pretože peniaze neboli v lehote vrátené, je len logické, že Okresný súd v Nových Zámkoch z podnetu poškodených svojim uznesením, sp. zn. 5 Nc 373/99 (č. l. 94), zakázal disponovanie s nimi.

Interpretácia obžalovaného, že nemožnosť realizácie projektu bola vlastne spôsobená týmto opatrením súdu je preto neprijateľná, zmierňujúca, vzniknutý následok

s realizáciou práva poškodených vynúteného v dôsledku toho, že obžalovaný, ktorý vedel, že svoje peniaze na vrátenie dlhu nemá, založil predmetné pozemky.

Je napokon zrejmé z vykonaného dokazovania, zvlášť z výpovede Ing. Z., že vlastne ani voči jedinému potenciálnemu záujemcovi o realizáciu projektu obžalovaný nikdy nepredložil znalecký posudok na práva čerpania minerálnej vody v S. a preto aj spolupráca zahraničnej firmy s obžalovaným po márnom čakaní skončila. Obžalovaný teda v žiadnom prípade reálne nemohol očakávať finančné prostriedky z realizácie projektu, zvlášť v čase kedy sa zaviazal poškodeným vrátiť dlh.

Úmysel obžalovaného dokresľuje napokon aj fakt, že požičané prostriedky od M. U., použil podľa vlastnej výpovede ešte koncom roku 1998 nie na realizáciu projektu, ale úhradu dlhu práve L. R.

Napokon aj zo znaleckého posudku z odboru ekonomiky napriek záveru, že projekt sám osebe síce bol realizovateľný, vyplýva, že k jeho realizácii boli potrebné aj reálne disponibilné finančné zdroje, ktoré obžalovaný evidentne nemal. Dokresľuje to napokon aj fakt, že finančné inštitúcie (I.) a firma S. z Talianska požadovali až 75 % účasť spoločnosti obžalovaného na financovaní, pričom aj firma S., na ktorú obžalovaný poukazoval, bola ochotná poskytnúť len know - how a nie finančné prostriedky (č. l. 71).

Argumentácia obžalovaného vyjadrená v jeho odvolacích námietkach, že sa snažil a stále snaží pokračovať v realizácii projektu, o čom predložil aj kópie listov finančným inštitúciám (firmy P. a O.) nemôže už nič zmeniť na tom závere ako ho prijal krajský súd vo svojom rozsudku a ktorý si osvojil aj Najvyšší súd - totiž, že trestný čin podvodu bol už dokonaný.

Nad samotný rámec prejednávanej trestnej veci Najvyšší súd len podotýka, že napriek značnému časovému odstupe od roku 1998 doposiaľ nedošlo k žiadnemu evidentnému pokroku v realizácii projektu a náhrade spôsobenej škody evidentne z rovnakých dôvodov, t. j. nedostatku finančných zdrojov u obžalovaného.

Aj novo predložené listiny v rámci odvolacieho konania oslovujúce uvedené finančné inštitúcie majú povahu len prvého kontaktu, ponuky smerom k nim, bez toho, aby mohol byť predznačený akýkoľvek kladný výsledok rokovaní, zvlášť keď O. požadovala výsledky hospodárenia firmy A. s. r. o., ktoré ako vyplýva z listinných dôkazov, ale aj znaleckého posudku z odboru ekonomika bolo evidentne stratové.

Preto aj Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutok sa stal tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku a tento spáchal obžalovaný Ing. J. J.

Takéto konanie obžalovaného Najvyšší súd v súlade so zákonom, na rozdiel od rozsudku krajského súdu a v súlade aj s odvolacími námietkami krajského prokurátora, posúdil podľa Trestného zákona účinného v čase jeho rozhodovania.

Obžalovaného Ing. J. J. uznal teda za vinného z pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. (...)“

2.5. Predmetom konania pred ústavným súdom nie je, ako už bolo uvedené, posúdenie otázky viny sťažovateľa, ale kontrola zlučiteľnosti skutkových a právnych záverov všeobecných súdov so sťažovateľom označenými článkami ústavy (predovšetkým pokiaľ ide o závery najvyššieho súdu v napádanom rozsudku z 28. júna 2005 s prihliadnutím na dôvody uvedené v rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 T 2/2002 zo 17. februára 2004, na ktoré najvyšší súd poukázal).

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nespochybňuje skutkové zistenia súdov, z ktorých vyplýva, že si v druhej polovici roka 1998 a začiatkom roka 1999 od označených osôb požičal uvedené sumy peňazí, ani to, že v dohodnutej dobe požičané finančné prostriedky nevrátil, čím došlo k poškodeniu majetkových práv veriteľov. Namieta však, že v súvislosti so získaním týchto prostriedkov nikoho neuviedol do omylu a už vôbec nekonal s „podvodným úmyslom“.

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 26/2004 z 28. júna 2005 (s prihliadnutím na obsah prvostupňového rozsudku krajského súdu, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) a po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu týkajúceho sa predmetnej trestnej veci sťažovateľa (vyžiadaného ústavným súdom v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti), dospel ústavný súd k záveru, že zo záverov najvyššieho súdu, týkajúcich sa posúdenia otázky viny sťažovateľa, nevyplýva jednostrannosť, ani interpretácia vykonaných dôkazov odporujúca zásadám formálnej logiky, alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona (platného a účinného v čase rozhodovania najvyššieho súdu) sa dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl a spôsobí tak na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu.

Podľa § 3 ods. 3 Trestného zákona pre trestnosť činu treba úmyselné zavinenie, ak neustanovuje tento zákon výslovne, že postačí zavinenie z nedbanlivosti. Na priťažujúcu okolnosť alebo na okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, sa prihliadne, ak ide o ťažší následok, aj vtedy, keď ho páchatel' zaviniť z nedbanlivosti, vyjmúc prípady, že tento zákon vyžaduje aj tu zavinenie úmyselné, ... [§ 6 písm. a) Trestného zákona].

Podľa § 4 Trestného zákona je trestný čin spáchaný úmyselne, ak páchatel' chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom [písm. a)], alebo vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ich spôsobí, bol s tým uzročený [písm. b)].

Z odôvodnenia uvedených rozhodnutí je zrejmé, že vzhľadom na okolnosti daného prípadu mali tak krajský súd, ako aj najvyšší súd za preukázané, že sťažovateľ si v druhej polovici roka 1998 a začiatkom roka 1999 od poškodených požičal, z hľadiska disponibilných finančných zdrojov, ktorými disponoval on sám, resp. obchodná spoločnosť A., s. r. o., relatívne vysoké finančné čiastky, ktoré prisľúbil veriteľom vrátiť v pomerne krátkej dobe. Poškodenému M. U. v súvislosti s poskytnutím finančných prostriedkov pôvodne prisľúbil prevod 49 % obchodného podielu v obchodnej spoločnosti A. s. r. o. Sťažovateľ tak konal v súvislosti s realizáciou svojho podnikateľského zámeru aj napriek tomu, že si bol vedomý skutočnosti, že svoje vlastné finančné prostriedky v rámci realizácie uvedeného podnikateľského zámeru už vyčerpal a obchodná spoločnosť A., s. r. o. okrem aktivít týkajúcich sa prípravy uvedeného podnikateľského zámeru sťažovateľa nevykonávala žiadnu podnikateľskú činnosť, ktorá by mohla byť zdrojom príjmov použiteľných na vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov. Zjavne stratové hospodárenie obchodnej spoločnosti A., s. r. o., investičná náročnosť podnikateľského zámeru sťažovateľa a stav obchodných rokovaní sťažovateľa s partnermi, ktorým ponúkol

účasť na projekte (vrátane podmienok, za ktorých boli títo ochotní sťažovateľovu ponuku akceptovať) v dobe, keď sťažovateľ finančné prostriedky od svojich veriteľov žiadal, vyvrátila podľa krajského súdu aj najvyššieho súdu obhajobu sťažovateľa spočívajúcu v tvrdení o dôvodnom očakávaní, že sa mu podarí v lehote, v ktorej veriteľom prisľúbil finančné prostriedky vrátiť, doviest' rokovania s nádejným investorom do úspešného konca a získať peniaze na uspokojenie pohľadávok veriteľov.

Krajský súd aj najvyšší súd z uvedených skutočností vyvodili záver, že sťažovateľ v dobe, keď žiadal od svojich veriteľov finančné prostriedky, si musel byť vedomý, že svojím prisľubom vrátiť tieto prostriedky v lehote rádovo niekoľkých mesiacov uvádza poškodených do omylu, a s touto skutočnosťou, ako aj s prípadným následným poškodením ich majetkových práv bol uzročený.

Najvyšší súd taktiež zrozumiteľne a logicky vysvetlil, prečo považoval za preukázané, že sťažovateľ uviedol do omylu poškodeného M. U. prisľubom prevodu 49 % obchodného podielu v spoločnosti A., s. r. o., pričom terminologické pochybenie v odôvodnení rozsudku (kde sa namiesto obchodného podielu uvádza „49 % akcií A., s. r. o.“) nie je dôvodom k záveru o porušení základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

Najvyšší súd v dôvodoch, ktoré ho viedli k vysloveniu viny sťažovateľa v predmetnom trestnom konaní náležite odlišil podstatu konania relevantného z hľadiska vzniku trestnej zodpovednosti od skutočnosti, že k tomuto konaniu došlo v rámci pokusu o realizáciu podnikateľského zámeru zo strany sťažovateľa, ktorý dosiaľ nebol úspešný.

2.6. Dôvody uvedené v rozhodnutí najvyššieho súdu preto možno považovať z ústavného hľadiska za dostatočné a relevantné. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ich možno rozumne zahrnúť pod zákonné znaky právnych noriem aplikovateľných v danej veci. Obsah predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu zároveň pripúšťa interpretáciu faktov a posúdenie relevantných právnych otázok tak, ako sú v danom prípade prezentované najvyšším súdom.

Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že najvyšší súd odsúdil sťažovateľa uložiť mu podľa zákona trest odňatia slobody za konanie, ktoré ako trestný čin kvalifikoval zákon platný a účinný tak v čase spáchania skutku, ako aj v čase rozhodovania najvyššieho súdu vo veci. Podstata tohto konania a dôvod uplatnenia trestnej zodpovednosti proti sťažovateľovi nespočívali v jeho neschopnosti dodržať zmluvný záväzok, ale v poškodení inej osoby na jej majetkových právach jej úmyselným uvedením do omylu.

Sťažovateľ bol odsúdený v trestnom konaní, v rámci ktorého mu už od vznesenia obvinenia bolo umožnené využívať právo na obhajobu a predkladať argumenty a dôkazy o svojej nevine vrátane návrhov na vypočutie svedkov. Jeho obhajkyňa mohla byť prítomná pri vypočutí svedkov. V konaní pred súdmi mal sťažovateľ ako obžalovaný okrem uvedených práv aj právo byť osobne prítomný pri vykonaní všetkých dôkazov a klásť vypočúvaným svedkom otázky.

Využívajúc uvedené práva predložil sťažovateľ súdu v rámci obhajoby (osobne, ako aj prostredníctvom svojej obhajkyne) dôkazy vo svoj prospech, ako aj argumentáciu založenú na vlastnej interpretácii faktov.

Súdom rozhodujúcim v trestnej veci sťažovateľa však prislúchalo hodnotiť dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne (§ 2 ods. 6 Trestného poriadku platného a účinného v dobe rozhodovania krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu v predmetnej veci).

Záver najvyššieho súdu obsiahnuté v napádanom odsudzujúcom rozsudku nie je možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. V tomto kontexte samotná skutočnosť, že si najvyšší súd v predmetnej veci neosvojil interpretáciu výsledkov dokazovania a ich právne posúdenie z pohľadu obhajoby, nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených základných práv zaručených v ústave.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2006